

Megjelenik a lap minden Vasárnap és Csütörtökön. Előzetes minden es. k. postahivatalnál, a lapok kiadó hivatalához címzendő levelekben. Ára évenként 3, fél évre 6, évre 12 pengő forint.

A lap szellemi ügyeit illető közlemények a szerkesztőséghez utasítandók.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

A Szentgyörgy utcában, a Kendeffi háznál, 487. szám alatt.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

(HARMADIK ÉVI FOLYAM.)

Hirdetések minden négy hétben egy sor után 4 pkrót közzétételnek; folytonos hirdetésektől ill. pcr. elengedtetik. Mindenki hirdetésre 15 pkr. bérletdíj előre befizetendő.

A lap anyagi ügyeit érdeklők: n. m. előfizetés, hirdetések, reklamatik sat. a kiadó-hivatalhoz utasítandók.

KIADÓ-HIVATAL:

A Közép-utczában, STEIN könyvkereskedésében.

A múlt hétfőn reggel a Fellegvár ormaról 101 ágyúlovás hirdeté városunk lakóinak a nagy örömhírt, miszerint Császárné Ő Felsége Ő. cs. k. Apostoli Felségét, az ausztriai birodalom jelenlegi Uralkodóját, koronaherceggel ajándékozta meg. Utcaink erre innepélyes színt váltottak, a boltok becsuktak, s 10 óra körül minden helyben székelő hivatalok főszemélyei, valamint más egyházi és világi testületek képviselői is disztrubában a piaci nagytetplomba siettek, részt venni a hálaünnében, mely ottan az újszülött koronahercegért, s annak drága életéért az egek Urához buzgón esedéklő szívekkel bocsátottak. Hiszik is, hogy e napon, a melynek jöttéhez népek reménye vala csatolva, az egész birodalomban ünnep volt mindazokra nézve, a kik magokat öntudattal nevezik állampolgároknak. Este pompás világítás ragyogta be utcainkat, melyeken, dacára az idő kedvezőtlen fordulatának, jelentékeny néptömeg hemzsegett, kísértén a katonai zenét, mely vidám dalokat harsogtatott a főtéren és az utcákon. A világítás 11 óráig tartott.

A belügyminiszteriumnak a Helytartóságához aug. 22-dikén N.-Szébenbe érkezett látogatásúrgönye szerint a koronaherceg Ő fensége ünnepélyes megkeresztelése aug. 23-dikán 2 órakor a szentgyörgyi templomban volt végbemenendő. Az udvari orvosok által kiadott bulletin szerint Császárné Ő Felsége csöndesen töltötte az éjét, s a koronaherceg igen jól érzi magát.

TÁJÉKOZÁSOK A TAGOSÍTÁS KÖRÜL.

II.

Hozzákezdvén a működő mérnök a földméréshez, mely alkalommal a birtokos földesuraknak is a földdarabok osztályozására meghitt, vagy kinevezett szakértőkkel az osztályozáshoz kell fogniok. E kényes pontnál állapodjunk meg egy kissé, hogy nem minémű tájékozást szerezhessünk ennek jelentősége felől.

Az osztályozás arra szolgál, hogy a földek mind mennyiség, mind minőség szerint meghatározassanak, hogy ezután kinekinek földje s réjtje egyenértékben jelölthetessék s hasíthatassék ki.

Az osztályozásban főleg arra kell ügyelni, hogy egy vagy más birtokrész hasonló mind minőségben, mind mennyiségben a másikkal, s ezen osztályozás ne csak dűlőkre terjedjen, hanem a dűlők mindazon részeire, melyek különböző természetűek hasznavehetőségekben. Egyilyenszerű eljárás nem csak méltányos, hanem igazságos is, a mely egyedül szer az igazságos földkihasítás megközelítésére.

Az eddigi törvényeink szerint a földbirtokok három osztályba soroztattak, a mely osztályozás a volt urbéri birtokállapot mennyiségének tisztába hozatalára szolgált, melyet, minthogy eredetét tisztán a földesuri és urbéri birtokok rendezéséből veszi, urbéri osztályzatnak nevezhetünk.

Az újabb törvény is meghagyta a régi három fokú osztályozatot a földesurak és jobbágyokra nézve, mint a mely szerint a jobbágyi birtok-illetmény meghatározandó; — de jól megjegyezzük: ezen osztályzat a közbirtokosok közt nem áll, s őket nem kötelezi. A közbirtokosoknak jogukban áll,

— egymás között — önbirtokukat egy osztályozni, a hogy igazságosabbnak látják, s annyi osztály-fokot fölláttítani, a mennyit a birtok fekvése, s különbözőlése igényel. Továbbá az osztályozás alkalmával meg azon kérdés is megvitatás alá jön, t. i. hogy mindenki igazságos arányu mennyiségben és minőségben kaphassa ki a maga birtokát, vajjon a pénzbeli szerinti osztályozás, vagy a földbeli osztályozás választandó-e? Itt mindenekelőt a két osztályozás közt azt kell megvizsgálni, hogy melyik igazságosabb, mert az mindnyájokra nézve hasznosabb is; hogy megismerkedhessünk a két nemű osztályozással, röviden előadom a kettő közti különbséget.

A földbeli osztályozással a földminőségi különbséget csak négyszög-öllel lehet s kell kipótolni, holott a pénzbeli szerinti osztályozásnál a tételek forintok, krajczárok sőt fél-krajczárok által is megbecsülhetetvén, a mi által a minőségi arány igazságosabban megállapítható s kárpótolható, mint a négyszög-ölös földosztályozással. E két osztályzatról, azt hiszem, fölösleges

többet mondanom; kézzel-fogható igazság marad az, hogy a pénz-becsbeli mind előnyösebb, mind igazságosabb a földbeli osztályozásnál.

Hegyes-völgyes, irtásos, s különböző fekvésű földeken, a hol a földterületek annyi változásnak vannak alá vetve, pénz-becsbeli osztályozás nélkül nem is képzelhetők igazságos osztályozást.

Miképp is lehetne az érdekelteknek, úgy a működő mérnöknek oly igazságos mértéket találni, hogy a földkiosztásban egyik, vagy másik fél rövidséget ne szenvedjen, másképp mint igazságos osztályzattal.

A munkálkodó mérnöknek annyira tulajdonos s eldöntő befolyása van a birtoktagosításnál, hogy a technikai kivitelben, valamint az ügyvédek, vagy a bíróságok se képesek eléggé ellenőrizni; ennél fogva arra ügyeljenek a felek, hogy az osztályozás sohase történjék helybeliek által, se abba a mérnök tanácsadó, vagy utasító befolyást ne gyakoroljon; ezáltal két hasznát foghatjuk elérni, először azt, hogy nem részrehajlás által fog az ügy vezetettetni; másodsor, nem a működő mérnök javaslata ad irányt az osztályozásokban, a mi rendesen a mérnöki munkát könnyebb végére szokott esni.

A mondottak után kétségen kívüli, hogy a tagosítás gyors haladása sokban a technikai műtetelektől függ; mit kell tehát tennünk, s mire ügyelnünk, midőn a mérnökkel szerződünk?

Egyezünk meg a mérnök urakkal, hogy a határ-fölmérés ne asztalméréssel, hanem tükörméréssel történjék; ezáltal nemcsak jutányosabban szerződhetünk a fölmérési költségekre nézve, hanem meg is lehetünk győződve, miszerint sokkal jobb s pontosabb munkát fogunk nyerni, mint a pretoriusi mérő-asztallal; erről minden szaktudós meggyőződött minket, ha utasításukat igénybe vesszük; tanuskodik ez állításomról az újabbkori mértan is, mely a szögletek mérésénél az astrolabiummal ejtett hibákat elősorolja; továbbá, hogyha az osztályozást pénzbecs szerint akarjuk megtéttetni, a mi

több munkával járó dolog, az igaz, a földbeli osztályozásnál, de ennél aztán, hogy mennyivel előnyösebb, s igazságosabb, azt hiszem, fennebb eléggé bebizonyítottam, s e tárgy fölött csak annyi mondani-valóm van még, hogy a mérnöki fizetést a pénzbecsrel főlebb kell emelnünk, a mit az igazságos haszonért, azt hiszem, az érdekeltek nem is vonakodának megtenni.

Ha e pontok fölött, s ily értelemben a szerződés a mérnökkel létrejött, meg lehetnek győződve az érdekeltek, hogy mind időben, mind pénzben nyerni fognak, a mi később a hitelesítés alkalmával világosan kiderülend.

Szentgyörgyi József.

Főkormányzó Miksa főherceg ur Ő császári Fensége Lombard-Velenceze hatóságaihoz és hivatalnokaihoz következő körlevelet bocsátott ki.

Velenceze, aug. 11.

„Három hónapi Bécsben való tartózkodás után, hol Urunk és Császárnak ajkáról, az itten előkészített reformok tárgyában elismerő szavakban részesültem, s hol én a hatalom kitéfelénél azon elveket merítettem, melyekhez magamat tartanom kell, visszatérvén a lombard-velencei királyságba s ismét átvéven a vezetésre bizott kormányzat gyepelét, a jelen és jövőre nézve némely észrevételeket kell előrebocsátanom, melyek természetes folytatásai azon eljárás rendelvevényeknek, melyeket hivatalomba léptem alkalmával adék ki.

„Ez új közigazgatási korszak első éve a legközelebbi legfőbb kéziratban foglalt nem kis fontosságú eredményeket gyümölcsozta az országra nézve. A földadói különbizottság által az egyik legnehezebb kérdés végleges megoldása könnyítették meg; a kincstári végrehajtásnak saját határai közé való szorítása által elenyészék egy a francia igazgatás idejéből fennmaradt anomalia; az akadémiai reformja által a képzőművészeteknek, Olaszország e legnagyobb dícsőségének, nagyobb életerő s korlátatlanabb kifejlés adatott meg; a középponti congregatio által a közégi orvosokra nézve, érett megfontolás után tett intézkedések, illő mértékben felelnek meg azok szolgálatainak, s az ország viszonyainak, s főleg az összeírási kötelezettségre nézve Ő Felsége ez évben lényeges könnyítéseket hozott be.

„Féltáboritva e javaslatok legfelsőbb helyen jóváhagyása által, tovább fogok haladni a tör-

EMMA.

Regény.

Irta gróf LÁZÁR KÁLMÁN.

(Folytatás.)

Minő boldog vagyok, hogy szívednek legalább egy sebé begyógyíthatom. Légy nyugott Leo. Piroka érted, de nem általad lett öngyilkossá. Az ő iránti szerelme igény nélküli, lemondástól volt. Ő rólad álmodozva, nem számított viszont szerelmedre. Te egy elérhetetlen eszmény valál előtte, és ő soha nem hitte, hogy jövőjét a tieddel egyeshesse. Ösztönszerűleg érezte, hogy életutaitok igen elágaznak. „Imádom”, mondá nekem, mint játszótersának, — „és remegek körébe”. Kévéssel aztán, hogy gyámmal külföldre utazzál, atyja férjhez akarta adni, akarata ellenére. Ő nem akart senkié lenni, miután tied nem lehet, — miként pár nappal halála előtt mondá nekem, és inkább öngyilkossá lőn, miután atyja kényszeríteni akarta, hogy egy vidékbeli gazdag paraszt neje legyen.

Szívmről nehéz terü hullt le. Egészen megkönnyültem. Emma utolj jó szellemként tűnt fel. Nem gondoltam többé az elválásra. Szerelmem ismét föllángolt.

A kéty elhalt szívemben, és én egy csöndes, boldog jövőbe kezdtem hinni.

XVIII.

Emma új reményeket ébreszte föl bennem, hogy utóbb még szerencsétlenebbé tegyen, mikor aztán kiölt szívemből minden ódes gondolatot, elenyészlett minden kedves emléket.

De hagyjuk a keserű kifakadást... Folytatom történetemet.

Habár ki is békültem a sorssal, és a jövőben csöndes házi boldogságot ígértem magamnak, mégis nem valék ment minden aggálytól.

Még mind féltem a világ itéletét, és csak azon határozatom által birtam magamat megnyugtanni, hogy a mint Emmát nől veszem, azonnal messze elutazom vele ismerőim köréből, a távolban egészen új életet kezdendő.

És csakugyan céloimat értem. Elégült valék, mindaddig, míg keveset nappal nászom előtt Emmáknál pár vendég által Tarnay nevét hallám kimondatni. Boszuság, harag forrott föl bennem neve hallatára, és mégis ellenállhatlan vágy vonzott a társalgók közé vegyülni, hogy felőle többet is tudjak meg.

Mondák, hogy közelebből szándékozik Hel-leiket folkeresni.

Többet nem hallottam.

Sebzett vadkút futottam el körülből. Mig e közönyös emberek látta is kiállhatlanná lőn előttem. Ugy tetszett nekem, mintha búzhódott lég venné őket körül, mit besziva meg kell foj-lódnom.

Emma mit se hallott a társalgásból, de arczom kifejezéséből észrevéve, hogy valami kellemetlenül hatott reám. Követett a kert egy magános lugosába, hova a társaság elől menekült.

Tele részvételt kérdezett, mi bánt? és midőn kérdésre, hízegéseire elzárkózott maradtam, remegve folytatá:

— Édes Leom, mondó, én okoztam-e bánatot neked?

— Nem te, — viszonzám szárazan.

— És nem segíthetek, nem üdithetlek-e föl? kérdé nyájasan.

— Ne kérdezz, — riadék reá, eltolta őt magamtól. De csakhamar megbánva tettemet, és

átlátva, hogy ok nélkül bántottam, megragadám kezét, és bocsánatát kértem.

Ő felelet helyett átkarolt.

Tekintete annyi szerelmet árukt el, hogy durvaságomért, most már enmagamra is haragudtam.

— Ne légy oly jó, mert főságod felbőszít magam ellen, és növeli haragomat, mi úgy is elég szenvedést okoz nekem. E perczen gyűlölem az egész világot. Lásd, kedélyem nyugott volt, és ime ismét föl vagyok ingerelve. Most tudtam meg, hogy Tarnay közelebből ide jön folkeresni tégedet. Mi ezébből? alkalmasint vagyonadra szükségem van, vagy mert sérti hiú elutasítását, és azért kész fölálódzni tégedet... Valószínűnek tartva ezt, felháborodik egész valóm, ha csak reá is gondolok, minden csepp vérem forr, és boszu után kiált.

Felindulásom miatt perciz nem tudtam szólni, aztán oly erővel ragadva meg Emma kezét, hogy a fájdalom miatt felszisszent, folytattam:

— Te nem nyújtál neki reményt, te nem fogod őt többé látni, hozzá szólni? Esküdjél meg erre, ha igazán szeretsz, egy, miként mondd, mint hinni akarom.

— Leo! Mit ér esküje egy hölgynek, kit annyira lenézünk, mint minő lenézést a te szavaid tanusítanak, mondá szomorúan.

Tanuja valék Tarnayvali utolsó találkozásának, mi meggyőződhettem eléggé a felől, hogy közöttük mindennek vége; hittem, hogy szeret, állattam szavainak igazságát, és mégis boszantottak e szavak, boszantott, hogy nem esküvék.

— Igazad lehet, — viszonzám, de ha szavaid által nem az eskütelőtől akarál menekülni, úgy igérd meg, hogy kész vagy nászunk után azonnal elhagyni e hont és ismerőidet. Hova megyünk? magam se tudom, de minden esetre oly helyre, hol merőben idegen arczok

vesznek körül, kikről mit se tudunk, kik felőlünk mit se tudnak.

Emma mellém simulva mondá:

— Menjünk bárhová, az nekem mindegy. Az én világom ott van, hol te vagy. Én örömet osztom meg veled a magányt, mert ott osztatlanul foglak bírhatni, és inkább remélhetem visszanyerni szerelmembeni hitedet, ben-nem való bizodalmat.

Ah e nő úgy a szívhez tudott szólni. Szelid tekintete előtá a kétyelt, lefegyverzé a haragot, és oly bűvös erőt gyakorolt felettem, miképp magam tárám föl előtte keblemet, hogy áldóje szívemet.

Te magad is — ha akkor láttad volna őt, és helyzetemben leendesz, nyugodtan fektetted volna jövődet le kezeibe.

Azonban az éppen lejárt jelenet nem enyészett el nyomtalan, hanem megújítá aggalmaimat, remegéssel töltve el, hogy Tarnay képes boszuvágyból megalázni Emmát, mi önző és hiú embertől könnyen kitelik.

Ez okból minden uton siettetém nászunkat, csakhogy mielőbb távozhassam Emmával.

Végre eljött a várt nap.

Kéves völgyen lehet oly zuzott, mint minő én valék, pedig mindenikének oka lenne akkor, komolyan számot vetni, moka és jövőjével.

Hányan lettek már szerencsétlenek, nem gondolva meg, hogy mai társadalmi rendszerünk mellett a házasság a legnehezebb, és a legmostohább viszonyok között is alig elszakítható kötelékké válhatik.

Vannak boldogok, kiket a szerelem kézen fogva vezet egész életükön át sirukig, és ezek elmondhatják, hogy létezik paradicsom a földön. — De nem tagadhatjuk lételet oly szerencsétleneknek is, kik szíviók hajlama ellenére, vagy egy futó szenvedély befolyása alatt könnyelműen léptek oltárhoz, és mikor tévedésük-

vény, igazság és a közjólét által kijelölt uton s ha szemügyre veszem e hivatalba lépésem alkalmával az adminisztratív hivatalvezetésre nézve kiadott utasításokat, úgy találom, hogy annak alapelveim melletl se kell módosítanom. Látnom, hogy ennek szellemét jól fogták fel, s némi részben kivételre is utat törtek. Örömmel veszem észre továbbá, hogy valamint a községek, úgy a testületek és egyesek buzgón ügyelnek szóval-tettel a közös cél elérésére.

„A két város növekedő felvirágzásának indult; Milano, mint a szellemi és ipari tevékenység gazdag központja, a művészet s emlékek által, a dicső Velence pedig, mint kereskedelmi tengeri város. A középponti, tartományi s municipális congregációk a közjó előmozdításában a legönfeladózóbb buzgalom jeleit adják, s részletes javaslatokat nyújtottak be nekem, melyek legfelsőbb helyen elismerésben részesültek, s nagyrésztben foganatosították fognak.

„De hogy a férfiaknak, kik tiszta szívvel munkásak a jóban, buzgalma ne lankadjon, nem kell szükségelni akadályokat gördíteni útjukba, hanem készséggel kell segédelmekre lenni, — a mi figyelmem különös tárgya fog lenni.

„A nagy munkák, melyek meg vannak indítva, az államigazgatásnak a legkedvezőbb alkalmat adják annak bebizonyítására, hogy az igazgatottak tevékenységét mozgásba tudják hozni és annak irányt adni, s illő teljes mértékű s előmozdító befolyást gyakorolni, a nélkül, hogy ebben kicsinykedő és uralkodási vágyat eláruló gyámnyoskodást mutattának.

„E munkák közül a kiválóbbak imzek: Friaulnak a Leda által, valamint a felső veronai vidék öntözötésének terve; a Guának a Chiampsa örsztésének terve; az adriai tenger partjai hosszában lévő nagyszerű mocsárok kiszáritása; a vasúthálózat befejezése; több intézkedések, hogy e világpiacz (Velence) a mai kívánalmaknak megfelelő kereskedő-városá alakíttassék. Valamint ez alkalommal, úgy a nyilvános oktatás közelebről bekövetkezendő szabályozásakor, s az elemi csapások által sújtott vidékek fölségelésére teendő intézkedések alkalmával, melyekre különös figyelmet fordított, alkalmuk van a hivatalnokoknak jól kiszámított közbevetés által résztvenni a munkában; de s e n k i se fogja figyelmemet elkerülni, a ki, habár nem egyéb, mint az ország szolgálja, s a közjólét munkáiban csak segédmunkás, az urat-játszást, rossz vágyak enged. Az államhivatalnokoknak, a mi a hivatali dolgok teljesítését illeti, egyszerű, tömött és erőteljes írási módnak kell jó példával járniuk a képviselői testületek előtt. Rosszalkom kell azon, fájdalom, általánosan elharapóztott szokást, hogy hosszúra nyújtott jelentéseket szerkesztenek, melyek azon észrevételle emlékeztetnek, „hogy a phrasissok hosszadalmassága mögé a felületesség rejtőzik.“ Kijelentem egyszersmind, hogy szigorú lesznek azok iránt, kik, különösen a felsőbb hatóságoknál, az ügyeket semmitmondó formulákkal késleltetik.

„Az elvek, melyeket minden polgári hivatalnoknak kötelességévé teszek, a következők:

„Mindenek előtt mindenki tartsa legszorosabban szem előtt az igazság és törvényesség szabályait. Gyűlöld minden visszaélést, s fel fogom fedezni és megbüntetni.

„Azon kívül a legnagyobb fontosságúnak tekintem, hogy ez országban, hol a gyors fejlődés, s az erkölcsi érzet tisztasága nem kevés kiváltsága, hanem csaknem mindenkinek természeti adománya, mindig szigorú logika és gondolatbeli tisztaság mutatlassék.

„A törvénytelen és kötelességfelelő minden megkísértésénél a hatóságoknak, — igazsággal és megfontolással haladva a törvényt szabta uton, — ingathatlan határozottsággal s méltóságos nyugalommal kell föllépniük.

„A gyöngöset épp oly kevés fegyvergömrü, mint az önkényt; az is törvénytelenre vezet; a ki magán tekintetekből ilyest tanúsít, büntetést érdemel, mely gyorsan fogja utólni; a ki pedig veleszületett, az nem alkalmas semminemű államhivatalra, s azonnal elbocsáttatik. — Gyakran sikerült nehéz viszonyok közt elhatározottság által elejét venni a veszélyes következtéseknek; elég volt gyakran csak megmutatni az erőt, a nélkül, hogy alkalmazni kellett volna. A rend ellenségei mindig az elhatározó percekben a hatályos eszközök alkalmazásában való erő és elhatározottságbeli hiányra számítanak, s e perczben kiszámíthatatlan károkat lehet elhárítani. El vagyok határozva alkalmazni ez eszközöket, mielőtt a szükség kívánja; annival inkább, mentül jobban elismerem, becsülöm e nép kitűnő tulajdonságait, mely méltán dicsekszik a legrégibb műveltséggel. De mig erős és igazságos kézzel akarom morális és anyagi fejlődésnek békés menetét oltalmazni, egész határozottsággal kell kívánnom, hogy a hivatalos hatóságok az ország észszerű várokozásait s kivethető igazságos kívánatait gyámolítani és előmozdítani fogják. Valamint a nép teljes joggal kívánhatja ezt kormányától, joga van a kormánynak aliatvalói hűségét kívánni az országtól, s e jogot én, a ki a kormány fejévé vagyok téve, azon határozottsággal (Entschiedenheit) akarom fentartani, mely háznak egyik örökét teszi. Kívánom tehát, a mint ismételve emelem ki, hogy a hivatalnok minden kivétel nélkül teljesítse tisztét; s ez irányban a teljes, meztelen igazságban áll, a közönség irányában udvarias, de határozott magaviseletben; lelkiismeretétől igazságos, s becsületétől az ügyek gondos, lelkiismeretes eligazítását; ezenkívül fáradhatatlan, hű szolgálati buzgóságot, mely az előléptetéseknél különösen előny gyanánt fog vétetni.

„Eddig magamnak és az igazgatási hatóságoknak időt engedtem a cél és a célhoz vezető eszközök szoros tanulmányozására; kövesse most a fontolts stadiumát a cselekvés kor-szaka.“

Ferdinánd Miksa,
ausztriai főherceg.

KÜLFÖLDI LEVELEZÉS.

Berlini levelek. II. — Közelebről Berlin multját adtam egy pár vonásban, de melyek mégis kellő világosságot vetettek az egészre; mostanra sokkal nehezebb feladat jutott, mert jelenét szeretném valószínű röviden, hogy hosszadalmas ne legyen. — És ez annival kevesebb pont rám nézve, mert egy velem született ellenszenvet kell legyőzmem: miután én az ilyen leírásoknak semmi becsét nem tulajdonítok; mert párszor tapasztaltam már, hogy ezek vagy az elragadtatásig len regényesek,

vagy az analógia igen szárazak... s mindnyájan tudjuk, hogy az arany-középutat megtartani, minő nehéz!

Én megkísértem; — de előrebocsátom hogy csupán futó vázlatot ígerek; mert, miután minden nagy városról könyveket lehet írni, én nem vehetek magamnak szabadságot, hogy e közhasznú lapokat egészen lefoglaljam; — én csupán egy kis érdekeltiséget akarok kelteni s nem statistico-geographiát írni.

— Első tekintetre meglátszik, hogy e város törzök-lakói szegény emberek voltak, kik nem sokat vadásztak a regényességet, hanem meghúzták magokat ott, hol az első alkalom kínálkozott. Olyan formán képzelem Berlint, mint midőn egy szegény embernek nagy birtoka van, s mert beruházni, költségeit fedezni nem bírja, egy gazdag embernek eladja, ki azt jövedelmezővé teszi, virágzásra emeli. A természet szükmarku volt vidéke iránt, mert egy széles homok-tengeren fekszik, mely szárazságban kiegészíti a vegetatiót, vagy porral temeti be a növényzetet, esőzéseken pedig iszapba fulasztja azt is, mit a természet fősvénysége nyújt.

És mégis, itt örömet áll meg az utazó, mert éppen a fennebbi körülményt tekintetbe véve, kedvesen lep meg mindenkit az, hogy mire képes az emberi szorgalom és művészet, melynek Berlin mindenét köszönheti. — Nem mindenütt, de legtöbb helyen be van ültetve élőfákkal, melyek már csaknem százados lombjaikkal hűs árnyékkal szolgálnak; minden nagyobb tér egy-egy virágos-kertre van átalakítva, melynek közepén játszi szökőkútak vannak működésbe hozva gőzerő által; — s hogy többet ne emlísek, az „Unter den Linden“ a városban, a „Thiergarten“ a város mellett, s „Sanssouci“, királyi mulató-kert ide öt mértföldre, oly szép pontokká vannak téve, hogy páratlanok a magok nemében.

S mig így enyhítve van a természet zordon-sága; másfelől művészi siker koronázza a város berendezését és az építkezés felemelő szépségét. — Most már túl vagyok az illúziókon; de emlékszem, hogy midőn először megpillantottam, mennyire megleptek az utcák szélessége, egyenessége, hosszúsága, s az építkezésben az a nemes egyszerűség, mely nem keres hatást a tulcizfrázatokban, s nem marad hátra a tökélytelenségben. — Az épületek nem magasak; mert — tudtomra — maga a kormány háttér szab annak a dolyfnek, mintha a házbirokosoké lenne minden fel az égig; de nem is törpék, s így leggyakoribbak a három, s ritkán négy emeletes házak.

A város naponként újabb foglaltságokat tesz dél-nyugati irányban, hol egész utcák állanak elő, s abban az elragadó modorban, hogy mindenütt virágtáblák szegik be, s mint erdő lombzóka be az előfák az egészét. — De az úgy nevezett klasszikus épületek, melyek kiváló figyelmet érdemelnek, az „Unter den Linden“ elkezdve, keresztül a várhídon, a királyi palotáig találhatók fel. — Ide van összehalmozva mindez, mi nem csak a látézésre van számítva, hanem, hogy a szellem foglalkozzék, a lélek arassa diadalát.

Előszámláljam mindez épületek történetét, gazdagságát, szóval, azon tulajdonokat, melyek becsesekké teszik? — Higgyék el önök, hogy ez soha célhoz nem vezetne; mert először is, nem lehetne ment a részletezés unal-

masságától; másodsor, kimeríthetetlen, mint a tenger, mint a lélek, melynek képviselői, maradandó emlékei. — Én nem tehetek egyebet, minthogy egyszerűen feleltem, s önök képzelődő-tehetségére bízom, hogy ruházzak fel mindazzal a gazdagsággal, mely egy pár század óta nem ajándékokból, hanem egy az álladalom népeinek műveltsége után törekvő, atyáskodó kormány millióiból szaporodott.

Ilyen épületek tartom a k. könyvtárt ily című felirattal: Nutrimentum spiritus, mely 600,000 nyomtatott kötetet, 11,000 kéziratos, földabroszokat, arczkép-gyűjteményt, zeneműveket, Luther élet-nagyságú képét — pergamet, töle egy rakás, s minden jóra való német írótól autographumot tartalmaz. — Ezzel tözsomszéd az operaház ilyen felirattal: Apollini et musis, corinthis oszlopokon nyugvó csarnokból, páratlan a maga nemében. — A „Lustgarten“ mellett fekszik az ó- és új-múzeum, szemben a királyi palotával. Am vadojlon, a ki akar, hogy a kényelmesebb részét választom a dolgoknak; de, ki hivatást érez magában, hogy e múzeumok kincseinek részletezését adja, én kalapot emelek előtte; én azonban a nélkül, hogy nevétségessé ne tegyem magamat, nem merek egyebet említeni, mint hogy egy héti időt igényel, hogy az ember némi fogalmat szerezhesen e kincs-halmazról, mely e két-három emeletes nagy épületben össze van gyűjtve, s elegánsan berendezve. (Freskók; sculpturák; kép-csarnokok a legrégibb kortól mostanig a legremekbbs mesterektől, és minden iskola képviselő, antiquarium; egyiptomi múzeum; historiai terem; éjszaki és hazai régiségek; ethnographicumok; gipsz-öntvények; rézmetszetek, sat. sat.)... Ez épületeken kívül még említést érdemelne egy rakás hercegi palota, a fegyvertár, építészeti egyetem, az óranya... hanem, menjünk tovább.

Igy futólagosan érintve Berlin külsőjét, lehetlen hogy elkerülje a figyelmet a szobrászat. Mint-ha egy kis Görögország lépne az ember, úgy érzi magát, midőn mindenfelől részint ércz, részint márvány-szobrokkal látja magát körülveve, melyekkel fel van ékesítve minden nevezetesebb épület homloka, a hídfők és a tágasabb terek. S ez annival szebb, mert többnyire berlini mesterek művei, kik közt az első helyen állanak a korán elhalt genialis Schinkel, Rauch és Kis.

Ezek között legnevezetesebb a nagy Fridrik érczsobra, mely 43 láb magassága, az „Unter den Linden“ keleti végén, mely által, midőn Rauch a nagy királynak örök emléket készített, magát is halhatatlanná tette. Alapja 1840-ben volt letéve s 1851-ben leleplezve. Ott áll a nagy király jól talált szobra carrai márvány-talapon lóháton, háromszögletű kalapjával, katona ruhában, vállán könnyű köpönyeg lóg, balján kardja függ, s jobb kezében elmaradhatlan mankós botja. Lábai alatt, csaknem élet-nagyságban, vítez hadvezérei, kiket ő teremtett, miniszterei, a költő Lessing, s a philosophus Kant; mintha Mária kezét nyujtana a muzsáknak, a harcra a békének... a harcra elszenderült, vezetői hamvadnak; de ez emlék méltó hozzájuk, s ha ez meg nem őrizné? megörzi e nép története, melynek arany-lapját képezik.

(Vége következik.)
Konstantinápoly, aug. 9-kén — A dsed-dahi gyászesemények oly ijedelemmel töltötték el a törökhoni keresztény lakokat, hogy alig volt

ből eszmélni kezdtek, hallák először megzördülni az összekötő lánczot, mit aztán hasztalan igyekeznek széttörni, sőt minél kétségbeesettebb erőt fejtenek ki célhoz, csak ritkán vezető kíséretükkel, annál türelenebbé válik sorsuk, annál szerencsétlenebbeknek kell, hogy érezzék magokat.

Én ezt érzem, de helyzetemben erre gondolnom nem lehet.

— Midőn az egyházi-szertartás után el valánk indulandók, alig tudott az anya elválni leányától, végre mintegy erővel szakítva el magát tőle, hozzám fordult, és kezemet megragadva mondá:

— Szeresse őt, tegye boldoggá.

(Folytatjuk.)

Szerelemről beszélj.

Sokat túrtam, sok fájt nekem,
És én soha el nem estem.
Kincsnek néztem a fájdalomat,
Mely szenvedve, égbe vezet. —
S te a gyönyör trónusáról
Mutatod meg azt az eget? —
Nagyobb vagy a szenvedésnél...
— Szerelemről beszélj... beszélj!

Hisz, ha te szólsz, virág, levél
Nagy áldásról suttog, beszél;
Arról: hogy midőn legnagyobb
A küzdés, a veszedelem,
Főlemelő karjaival
A jó Isten ott van jelen. —
És lelke most hiszen, remél...

— Szerelemről beszélj... beszélj!
Oh, milyen szép most az élet,
A mely engem annyit tépett! —
Szívem; — mint a szenvedő lomb,
Hogyha végre napfényt látott, —
Alig bírja elviselni
A temérdek boldogságot. —
Ha eltemet is e vesztély,
— Szerelemről beszélj... beszélj!

Ott se válnánk el egymástól,
Szerelemnek mi sincs távol:
Te eljőnél majd síromhoz,
S szellemem leszállna hozzád,
S lelkem a boldogságot
Mennyen, földön tovább fonnák. —
— Sorsunk egygyé forrt e percnél,
Szerelemről beszélj... beszélj!

Szász Gerő.

A csalán (népiesen csihány.)

„Termett elég csalánom, nem féltem az éhhaláltól családóm“ ha valaki ezen verset kezdené dudolni, Erdély faluin szentül hinnék, hogy az vagy köztönyű való, vagy tán éppen mészáros csalánt éter gyermekeivel a sertések válu-jában; pedig valóságban egy életrevaló család szintén a csalánból is megélhet, oly fontos ez a nálunk számba se vett növény. Híre sincs nálunk, hogy valahol rendszeresen termesztették. A mit a természet a kertek aljánt megterem, azt a nő-cselédek egész napi gyűjtögetés után oda hányják a ridg disznóknak s egy gazda fejében se fordul meg még, hogy csak a sertésekért is megérdemelne vagy egy földön a csalán rendes termesztése a fáradságot, mig

külföldön a csalánszövetek besce, szépsége, értéke, a lenével, kenderével vetekedik, a nélkül, hogy művelése oly földkövérést igényelne, mint a len vagy kenderetés, s a nélkül, hogy minden évben újra kellene vetnünk, mint ez utóbbiakat.

A csalánt éppen úgy kell beáztatni, kitalolni, megszöni, fonni mint a kendert, s a belőle szőtt kelme még szebb mint amaz, kivált asztalszöveteknek igen becses.

Ezen kívül a csalán zsengén lekaszáva egyik leghasznosabb takarmány sertések és tejelő-marhák számára, a tejet bővítve, mint a legjobb takarmány.

Nagy előnye az, hogy a legsilányabb földön is megterem, és így nincs oly föld, mely általa oly hasznossá ne váljék, mint a melybe tisztabúzáat bőven nyerünk.

Másik előnye, hogyha egyszer jól belepi a földet, aztán nem kell ötlet se szántani, se boroálni, megtermi ő magát az Isten kegyelméből, a hová egyszer befészkelődött.

Magvát most szeptemberben kell szedni, s jól megmivelt földbe bevetni még ősszel, akár tavasszal.

Azért említem éppen most meg e nagybecsű, de általunk egy nem becsült növényt, hogy most az ideje magjáról gondoskodni. A ki természetni kezd, bizony meg nem bánja.

D. D.

ADOMA, A MI MEGTÖRTÉNT.

Vargyasról Brassóba szekerem elvitte hét éves fiát édes anyja, mert hogy el ne vigye,

egy tartományi város is, hol a kereszténység ne rettegett volna az elkeseredett muzulmánok általi leleplestől. Szmirnán több hónapig az egész kereskedési forgalom megszűnt, s mindenki menekülni készült.

A főváros maga se volt ment ezen panikus félelemtől. A múlt héten egy sorhajó a 90 ágyú Pejki-Zefer érkezett meg Angliából, hol csavargóssá alakított; ezen hajó Szent Stefano nevű külváros előtt horgonyzott, s mult kedden a szultán elment iszonyu ágyudörgések s a partokon felállított katonaság lövöldözésének kíséretében meglátogatni a hajót, a miniszterek vejei s több hivatalnokok kísérték ezen innepélyes kirándulásában, — s a mi megjegyzésre méltó, a mi még sohasem történt, mióta a Törökbirodalom fenn áll, az az, hogy a nagy padisah, Bogos Cselebinél a puszkapor-gyárak felügyelőjénél, (barutest bási) ki egy igen dűsgazdag örmény, szállást békelt, s az éjelt ott töltötte, este az egész partvidék ki volt világítva, a tengeren pedig nagy-szerű tűzjátékok gyönyörködtek a nagy-urat. Más nap a czifra felkészült Pejki-Zeferen tért vissza a szultán szűnni nem akaró ágyúzások között Serályába. Alig tért vissza a nagy-ur Serályába, alig omlott szét a szél a főváros hét halman elnyújtott ágyufüst-lepelt, midőn egyszerre hirtelen azon hír terjedt el, hogy a nagy-ur azért ment Szent Stefano, a flotta közelébe, mert félt Szerályában maradni, miután egy messze elterjedt összeesküvés fedeztetett fel, melynek célja volt a szultán detronizálása, helyébe testvérének Ariz-Effendinek padisahává tétele, s minden keresztények leleplezése; hogy ezen hír nagyító-űvegen át nézve jutott a közönség elébe, az bizonyos, de hogy volt valami, az is bizonyos, miután titkosan ugyan, de mégis nem eléggé titkosan, hogy köztudomásra nem jusson, több száz szolga s ulema fogatott el, kik, úgy látszik forradalmi eszméket hintettek el a nép között, s bujdosgattak a szultán reformjai ellen.

A Dseddahba küldendő három szájlóalj s az azt elszállító 3 fregát, még mindig a Hét-torony szomszédságában horgonyoz; talán azon tanácskozónak a porta rákmódjára haladó miniszterei, hogy ezen expedíció, a Jöreménység-fokon át-e? vagy Suez felé küldessék a Verestengerre.

A Bengazibba küldött biztalmány visszatért s jelentését beadta, melyből kitűnik, hogy az afrikai partokon dühöngő betegség nem egyéb, mint a pestis, s mindenütt remegve néznek a mindinkább terjedő dögvész elejébe.

Várnából írják, hogy a balcsiki erdőkben tartózkodó rablóbanda mindinkább rettegéssel tölti el a vidéket; a napokban ezen jó madarakból vagy hatan fényes nappal bementek Várnára, s ott löport, golyóztat. vásároltak, vásnaútkon pedig egy népes mulató társaságot találtak a város melletti ligetben telepedve; ezek megtámadták a férfiakat, a fákhoz közték, a nőkkel pedig rablói vad modorban mulattak, s az ebédet, mely a gyepen fel volt terítve, elköltvén, örmörivalgások között tértek vissza erdei tanyájokra.

Bakulum.

KOLOZSVÁRI NAPLÓ.

Felséges Császárnőnk születése ünnepélyt, s különösen azon fontos, és a birodalom minden egyes tagjait örvendeztetőleg érintő eseményt, hogy egy herceggel szaporodott a fonséges császári ház — városi községi tanácsunk tekintélyéhez illő módon kívánván megszünelti, — az ünnepély napján d. u. tartott rendkívüli gyűlésében a felső szén-utcai városrészben föllállítandó kisedővő alapját vetette meg, s ezéla a városi pénztárból 2000 ezüst Rírtot s a v a z v á n, oly móddal, hogy maga az összeg maradjon a pénztárban, és csak évi öt percentes kamatja adassék ki utolági kamatozásra; a kamat fizetés kezdete idei aug. 23-án kezdetét meg. — Ugyan ez alkalommal egyik községi tanácsos Fröhlich Frigyes ur, e nap emlékére, a városi szegények intézete részére 660 pforintot tett le alapul — biztosításul saját piaczrosi nagy házát jelölve ki. — Továbbá Biasini Domokos ur, ugyancsak községi tanácsos, a városi tisztviselők nyugdíj alapját 400 ezüst Rírttal szaporítja. — — — — — Éljenek a derék polgártársak.

* Császár Ferencz, a „Divatcsarnok“ „Törvénykezési lapok“ tulajdonos és felelős szerkesztője f. évi aug. 17-én meghalálozván, addig is míg a fennevezett lapok iránt felsőbb intézkedés fog történni, azok további megjelenése felüggesztetik. Jelentia boldogult özvegye.

— A francia kormány 20,000 frkkal járult Henszlmann Imre magyar tudós építészeti-archaeologikus munkájának kinyomtatási költségéhez. Tűz és tudomány eledelt kíván.

* Henszlmann Imre hazánkia 12 évvel ezelőtt a kassai székesegyház falait mérgetvén, azon fölfedezést tette, hogy az épület egészen és részletein bizonyos mér- és számtani arány uralkodik, s hogy az arányok egyetlen-egy alapmértékből tökéletes szabállyal fejlődnek ki. Ez őszhang által meglepetve, azóta a külföld több műemlékein is folytatá vizsgálatát, s felfedezését bebizonyították. Így irt egy könyvet a középkor klasszikus építészetének rend-

széről, melyet a párisi akadémia megbíráltatván, az abban felállított nézeteket igazoltaknak találta. E mű kiadására francia kormány 30,000, mond: harmincezer frankkal segített, három 50 éves kötetből fog állani, számos rajzzal és magyarázó táblákkal. A kiadás nagy költségbe kerül, ezért csak 400 példányt nyomtatnak. Reméljük, hogy tehetős hazánkiai országos és tudományos intézeteink számára biztosítani fog-nak néhány példányt.

* Szeszélyes mennykő ütött be Párisban július 18-dikán reggeli egy órakor egy épületbe, melynek földszinti lakrészét a pásté-tom-sütő lakja. Minden rombolás nélkül a villanyfolyam a kúrtón felkövült a sütő-szobába, a hol éppen három segéd volt jelen. Kettő közülük a tészta dagasztotta, a harmadik a kemence előtt állott és sütött. Egyiknek se lett kutyahaja se. Egy folyosóban elkövetett némely különközökök után a villám elhagyta a sütő házat, a melyet azonban erős kengőzzel töltött el, és egy másik épületbe köszöntött be. Itt lekerekedvén az udvarra, itt beosott a ház-mester lakába, s mivel a mellékszoba ajtaját nyitva találta, beütötte oda is az orrát. Hát ott egy halott feküdt a ravatalon. A villanyfolyam a nélkül, hogy valamit érintett volna, megke-rülte szépen a szobát, s visszatért a ház-mester loge-jába. A „portier“ s neje egy kised kony-hával szomszédos szobában aludt. Ott aludt mel-létkük egy kis gyermek is bölcsőben. A mennykő az asszonyt forma szerint körbe sodorta, s aztán egész boszusan a földhöz csapta. A fürj erős lökést érzett. A kis gyermeknek semmi baja se lön, fel se ébredt; de a mennykő egy dunyhát, mit a melegség miatt a földre tettek volt, fölemelvén a gyermekre borította, úgy azonban, hogy a kis ártatlan feje szabadon ma-radt, különben megfúlt volna. Így történt aztán a szeszélyes mennykő, — ki tudja hova.

— Galanthai herczeg Eszterházy Pál a m. nemzeti színház alapítókének szaporításá-ra 12 ezer pforintot ajánlott.

— Verespataki orvos Végh János mult hó 27-én reggeli 3 órakor elhunyt. Betegségétől lóról leesés következtében kapta, mely több hó-napig kínosan ágyhoz szegte. Pélás hon-sze-relete s nemességéje miatt az ő neve is a feledhetlenek közé tartozik.

— A magas cs. k. hadsereg főparancsnok-ságának, továbbá a magas cs. k. bel- és a pénz-ügyi minisztériumoknak az 1858-dik évi bird-törv. lap XXV. darab 96-dik száma alatt közö-zött rendelete által a katona-szolgálatról föl-mentési díj 1859-re ezer ötszáz forintnyi összegben (1500 for.) ausztriai pénztárkben állapított meg.

A katona-szolgálati helyettesítésről szóló, 1856 február 21-ről kelt szabály 5-dik §-nál fogva (1856-dik évi birodalmi törvénylap VII. dar. 27. sz.) azon katona-kötelesek, kik a vált-ságdíj letétele mellett kívánák a katona szol-gálatba-lépés alól fölmentetni, tartoznak az újonczozást megelőző év október havában a díj letételére folygyszert a saját újonczozási kerületök politikai hatóságánál folyamodni.

Mint hogy pedig az 1859-dik évi újonczozási folygyszere az idő már közeledik, ennél fogva a magas cs. kir. belügyminisztériumnak 1858 július 9-ről 1958/2658 szám alatt kelt ki-bocsátva következőben ezennel közhírré tét-tetik, hogy mindazon jövő évbéli katona-köte-lesek, kik a hadseregbe belépéstől az 1500 forintnyi díj letétele mellett akarnak fölmentet-ni, eziránti folygyszertésükért okvetetlen f. év október hónapja alatt tartoznak a saját újonczozási kerületök politikai hatóságánál fo-lyamodni, minthogy ellenesben csak magok-nak tulajdoníthatják, ha későbbi folyamodvá-nyaik nem fognak tekintetbe vétetni.

Nagy-Szeben, jul. 21-kén 1858.

Az erdélyi cs. k. helytartóságtól.

Hirdetvénye

az erdélyi cs. k. helytartóságnak, egy római katolikus tanító-képzőintézet-nek Csik-Somlyón leendő föllállítása iránt, mely 1858 október 4-kén mint nyilvános tanítványt fog megnyitni.

A magas cs. kir. vallás- és közoktatási-ügyi minisztérium 1858 július 4-kén 8990 sz. alatt kelt rendelvénye által egy római katolikus tanító-képző-intézetnek (Praeparandia) Csik-Somlyón leendő föllállítást — minekutána az erre nézt előszabott feltételeknek minden lényeges pontjaiban elégtételt, és főképp ez intézet tar-tós megmaradása kellek biztosítva látszik, — a következők rendelkezéssel mellet engedte meg.

1. A csik-somlyói római katolikus tanító-képző egy az erdélyi püspök tudor Haynald Lajos ur eszközése által 1858-ban alapított, az állam által elismert, s ennél fogva nyilvános és a tanítói képességről szóló államérvényes bizo-nyítványok kiállítására feljogosított intézet.

Az fenn fog tartatni azon alapról, melyet a nevezett püspök ur saját és az 1857 máj. 4-n kibocsátott pástori levele következtében bejött adakozásokból alapított, és a melyből a megfe-lő törzstörke saját ezen intézet számára fog biztosítani.

2. Az legközelebb s főképp arra van ren-delve, hogy az erdélyi római katolikus egy-házmegye magyar népiszkolái számára tanítókat képezzen; annak oktatási nyelve tehát a ma-

gyar, és mint második hazai nyelv a német fog gyakoroltatni.

3. Az a csik-somlyói főtanodával kapcsolatban áll és a belső és külső szervezésére nézve azon határozatok alá van vetve, melyek az 1855 december 14-ről kelt l. f. elhatározvány (miniszteri rendelet 1856 január 20-ról) által a magyarországi tanító-képezdekre nézve állapít-tattak meg.

4. Ideiglenesen s mindaddig, míg a szük-ség kívánja, oly jelöltek is fognak a csik-somlyói tanító-képző-intézetbe fölvetetni, kik a többi fölveteli feltételek kimutatása mellett csak is a főtanodát végezték jó eredménnyel.

A mulékony szükség hasonló feltétele mel-lét oly egyének is fognak fölvetetni, kik min-den képességi bizonyítvány nélkül is a népis-kolák tanítói mellett mint segédek alkalmazák magokat és megfelelő alkalmazásuk és erkölcsi magaviseletük fölöl egy a helybeli lelkész által kiállított és a tanodai kerületi fölvelőtől meg-erősített bizonyítványt mutatnak elő.

5. A tanító-képezde tanítóit az erdélyi püs-pök ur nevezi ki; a kinevezési okmány azonban a magas cs. k. vallásügyi minisztérium jóváha-gyását szükségesli, mely is mindannyiszor az er-délyi cs. k. helytartóság útján leszen kieszköz-lendő.

Ezen rendelkezés alapján a csik-somlyói ró-mai katolikus tanító-képezde föltisztelendő püs-pök ur ő nagyméltósága kívánsága szerint ő cs. k. Apostoli Felsége I. Ferencz József nevenap-ján, azaz 1858 október 4-kén fog megnyitni.

Mi is a kitűnő gondoskodás elismerése mel-lét, melylyel a püspök ur ezen áldást ígérő műre munkálódott és azt az áldozatkész szó-kelyföld közremunkálásával és a katolikus hí-vek és községek adakozásai által eddigelé ál-talában oly hévvel elősegítette, ezennel közlu-domásra hozatik.

Nagy-Szeben, aug. 12-kén, 1858.

KÜLFÖLD.

Anglia. — A török baját az angol kabinet is kezdi érezni: mint mondják, meg-hasonlást idéztek elő keblében a Török-or-szág iránti rendszabályok. Kíváncsok, hogy Anglia immár tegyen is valamit a Török-or-szágban nagyrészt mesterségesen feliz-gott szenvedélyek lecsapítására, s ne hagyjon nagy tért Franciaországnak, mely ekkor éppen az ellenkező hatást gyakor-lá. Mondják is, hogy lord Cowley és gr. Walewskzi jobban ismét gyakori érteke-zéseket tartottak a kelet ügyében, s az el-ső figyelmezteté emezt oly rendszabályok veszélyes voltára, mint a hadihajónak az adriai tengeren jelenléte, melyek a keresz-tény lakosságot provociációkra készítetik, míg a mahomedán lakosság azoknak elfoga-dása iránti készségének igen is nyugtalaní-tó jeleit kezdi adni.

— Chinából jun. 21-ig terjedő tudósi-tásokat sürgönyöznek Marseilleből. Tie-n-czingben folytak a tanácskozások, s remény volt egyezsége. A chinai megha-talmazottak azonban nem akarják meg-en-gedni, hogy az idegen követek Pekingben székelhessenek. Az orosz, meg az ameri-kai biztos külön-külön magokra nézve al-kudoztak. Elgin lord 1500 főnyi segély-hadért folyamodott, hogy útját a főváros felé folytathassa. — Kantonban folyvást a harcziar pártnak van tulsulva. A „vitő-zek“ a táborhoz közelebb nyomultak. Az idegeneket, a kik kezökre kerülnek, mind lenyakkazzák.

— A konstantinápolyi új angol követ-nek föllépésével, ki a dseddai események óta a porta irányában igen erőlyes magatartást követ, s nevezetesen a Hathumayum teljesítését sürgeti, állítólag nem ért a ka-binet egy része egyet, mert Anglia ez ál-tal föltétlenül Oroszország oldalára áll, mely, mint tudva van, külbnyomások által kívánja a portát adott ígéretei betöltésére készíteni. A másik rész azt tartja, hogy nem szabad egy igazságos ügyet elejteni csupán azért, mert azt Anglia valamelyik ellene is partolja.

— Tynemouthban egy úgy nevezett kézműves-intézetet szenteltek föl, mely al-kalommal Roebuck és Lindsay tartot-tak fölavató beszédeket. Angliában az ilyen alkalmi beszédek mindig arra szolgál-nak alkalmul, hogy szónok a politikai napi kér-désekre egész kénye-kedve szerint kieresz-kedhessenek. Ama két parlamenti tag is alig hogy beszédét megkezdte, tüstént a jelen-leg legérdekesh napitárgyra, a cherbourgi

ünnepélyekre szökött át. Lindsay azt mondá többek közt, hogy midőn a kikötő bejáratához ért, nagyon csalódva érzé mag-gát. „Nem találtam, ugymond, több mintegy sorhajót és nyolcz két-fedélzetes hajót, s úgy tetszett, hogy ezek a miénknek na-gyon mögötte állnak. Midőn a kikötő meg-telt azon hajókkal, melyeken büszkén lát-tam az angol lobogót lengeni, akkor az egészen más külsőt nyert. Tovább a kikötő-ről szólván, előadá, miképp az háromszor-ta nagyobb lesz, mint a legnagyobb angol kikötő, ha majd teljesen kiépítik. A fala-zott partok hosszában huszonöt legnagyobb sorhajó állhat. Ezen kikötővel össze van kötve a Párisba és Franciaország egész belsejébe vivő vasut. Egy nap alatt 10,000 embert lehet azon vonalra parancsolni és Cherbourgba hajókra szállítani, s ezen ha-jók minden vizálásnál kiindulhatnak. De midőn e hajókat összehasonlítam a miénk-kei, azt gondolám, hogy a katonaságot el lehet ugyan Cherbourgba hozni, de ily ha-jókkal a csatornán keresztül Angliába vet-ni, bizony nem! Azután midőn az angol matrózokat láttam, ekkor meggyőződtem, miszerint a „Royal Albert“ a „Bretagne“ csakhamar kolbászszá vagdalná. Midőn végre a világ egyik legnagyobb szerű látványát, tudniillik 3—400 szép yachtot láttam, Anglia 3—4000 legügyesebb tengerészeivel el-látva, ekkor gondolám: valóban nekünk Franciaországtól éppen nincs mit tartanunk, ha még oly hatalmas műhelyei és arzenáljai lennének is. A mi hajóhadunk csak egy gyöngeségben szenved, s ez az, hogy veszély idején nincs elég legénység-günk. Azonban a kormány erre is teljes fi-gyelmet fordít.“ — Roebuck, ki igen jó kedvben látszott lenni, beszéde elején a két két nagy eseményt hasonlítá egybe, mondván: „En és tiszteletre méltó barátom, cherbourgi látogatók vagyunk, s mi mind-ketten ott sok nézni érdemest láttunk, de Cherbourgban hallottuk, hogy a villám-táv-irda az oceán fenekére szerencsén le-bocsáttatott. Ez az intelligentia hősi tette volt, talán a legnagyobb, melyet az em-beri szellem valaha végrehajtott. (Hangos tetszés.) Egyszersmind hallottuk a tüzérség dörögét, — láttunk két nagy uralkodót; lát-tuk, a mint egymást megcsókolták. Láttuk ezt, s mennyire fűgött ettől az emberiség boldogsága, természetes negatív boldog-sága, hogy t. i. e perczen szerencsétlen-seget nem idéztek elő. (Nevetés.) A vil-lamtávirda tényleges jótétemény, mert ösz-szeköt bennünket Amerikával, s mintegy egy néppé tesz bennünket és az ameri-kaikat.“

Olaszország. — Az „A. Allg. Z.“ levelezője szerint Mazzini a francziák csá-szárához egy igen hosszú levelet intézett, mely szerint Lajos Napoleon nem éveket, hanem csak hónapokat remélhet még ma-gának. — A „Köln. Ztg.“ írja: „Néhány lap jelentette volt, hogy Orsini leányai szá-mára jelentékeny összegeket gyűjtöttek; a Nizzában megjelenő „Terre promise“ Orsini végrendelete végrehajtójának kíván-ságára kijelenti most, hogy ez amaz ösz-szegekről semmit se tud, s hogy azon ösz-szeg, mint Orsini leánya részére az ő ke-zébe juttattak, alig haladja meg az 5000 frankot.

— A „Nord“-nak írják Nizzából, hogy a földközi tengeri orosz gőzhajótársulat a kormánytól megvásárolta 600,000 frankon a villafrancai benső révét, hogy otthajóál-lást és gyárt építsen.

Franciaország. — Párisban nagy figyelmet gerjeszt a Sarthe-megyei főnök-nek a házalás iránt kiadott körlevele. Ez ugyanis, a belügyminiszter parancsai foly-tán, a protestans bibliákál való házalást el-tiltja még akkor is, ha azok bélyeggel el-vannak látva. Ime a körlevél illető helye: „Néhány helyen panasza van a vallásos prop-aganda tevékenysége miatt. A központi kormány örködik a felett, hogy oly irromány forgalomba ne jöjön, mely képes volna fél-revezetni a kedélyeket, s oly szenvedélye-keket ébreszteni újra fel, melyek nem kor-léreznek. Önök buzgalmanak ezen bölcse né-

zelhez kell csatlakoznia, s e pontban, valamint minden többiben önk feladata abban áll, hogy bizonyosságot szerezzenek magoknak a felől, vajjon szabadalmazva van-e házáló, s vajjon a nála lévő minden tárgy kékel van-e bélyegezve. A belügyminiszter utasításaihoz képest hozzá kell tennem, hogy oly megyében mint az önké, a hol a protestánsok a lakosságnak csak egy csekély töredékét képezik, a protestáns bibliai ügy tekintendők, mint a többség hittanaival ellenkezők, következésképpen mint bizonyos részben nyugtalanítók: a mi elég ok arra, hogy ezen munkák a házalásból kirekesztessenek, még ha bélyegezve vannak is."

Amerika. — Mexicó, e szerencsétlen köztársaság, úgy tetszik, mintha nem volna képes se élni, se halni: s míg az országot ott bent véget nem érő pártusák szagátják, míg Spanyolországgal összeütközése még mind nincs kiegyenlítő, ezen felül még Északamerika - s Angliával is újabb viszályt vont bús fejére, miknek folytonos visszatérése előbb-utóbb majd valamely külhatalom beavatkozását idézi elő okvetlenül. Commonfort elnök, közutadszerint, múlt márcziusban ajszabadelvűek és klerikusok egyesített támadása által meg lön bukta. A győzelem a fővárosban

a conservatívek részén maradt, Zuloaga vezérlete alatt, a ki Commonfort helyét elfoglalta; ámde több állam- s kikötőben, névszerint Veracruzban, az alkotmányosok hatályos ellentállást tőnek. Egy eleinte rendes csatákban megverve, később sikerdús guerilla-harcokat szerveztek, s lassankint védelmi állásukból támadóba mentek át. Most már minden jelenség oda mutat, hogy a conservatívek pártja az egész országban sebhanyatlásnak indult. Az örökös harcokat az országot, s az akna- és földbirtokosokat kimerítvén, hiányzik az ügyek vitelére szükséges nervus, — a népre, s kivált az idegenekre is kivetett a dő már rosszabb tette a dolgot. Elég az, hogy Zuloaga lekötözt, s jónak látta az országot maga sorsára hagyni, midőn az alkotmányosok diadalait egymásra következni szemlélte. A legfőbb hatalom e katasztrofa után Juareznek jut, a Commonfort által egybehívott alkotmányzó-gyűlés egykori elnökének, a ki már akkor ellenpraesidensül iktatta volt be magát Veracruzban, midőn Commonfort ama gyűlést feloszlaltván magát katonai diktatorki kiáltotta ki, s a kinek Washingtonba küldött követét az ottani külügyminiszter Cass már akkor Mexico valódi képviselőjének elismerte volt. Így áll a dolog a szegény Mexicóban, csak

hogy, fájdalom, immár négy évtizednek tapasztalása kevésbé teszi bízhetővé azt, hogy ezen újabb fordulat által a mexicói állapotok végleges jobbra-fordulása következni: s mind közelebb jön az óra, midőn Közép-amerikában az egyes beavatkozás, az Egyesült-államok egyedül, vagy az európai tengerekkel egyesülten, kikerülhetlen szükségességgé fog válni.

— A mormonok, mint Utahból jul. 3-ról írják, csakugyan mind visszatértek hazájukba. Johnston bñok lovas-ságával a városban átvonult, ettől 30 mföldnyire táborba szállott. Magában a városban nem maradt katona. A kormány hivatalnokokat annak rendje szerint beiktatták. Brigham Young, a mormonok feje, sürgette, állítsák hazaárulási váddal esküdtsek elé, csak-hogy az esküdtek mormonok legyenek.

UJ POSTA

London, aug. 19. A „Cyclops“ angol hadi gőzös Desdádht három napig bombázta, miután a bñnösök megbüntetése felőli tudósításra 40 óráig várakozott. Azonban Izmail basa megérkezvén, az elégtét szolgáltatáshoz hozzá fogott; ugyan is a bñnösök közül 11 rögtön kivégeztetett, a

többiek pedig Konstantinápolyba szállították.

Páris. A 16-ik tanácskozás a Dunafelvételek szervezési ügyét lényegesen előmozdítja; a 17-ik gyűlésben pedig csak a szerződés 15-ik pontja tárgyalott. Az országos képviselőségek „Diván“ czíme eltorlított és helyébe „választó gyűléseket“ alapított meg, mivel az indítványozott „képviseleti gyűléseket“ a meghatalmazottaknak kissé forradalmnak látszott. Aug. 16-ikán tartott a 18-ik ülés és 19-dikén a szerződés aláíratott a felhatalmazottak által.

Oroszország. A „N. Pr. Z.“ írja, hogy július közepén egy jelentékeny hadsereg küldetett Samyl ellen, a mely sereg a felső Terek és az Argun folyó közti népfajokat meg is hódította. A helyiség nehézségeit tekintve nagy fáradságba kerülhetett az orosz hadseregnek ezen győzelmet kivívni; de jutalmazva láthatják az orosz katonák küzdelmeiket az által, hogy oly helyet hódítottak meg, a hol még eddigelő orosz fegyvert nem láttak.

Bécsi börze. — Auguszt. 19-ikén. Erdélyi urbéri papír 82 Magyar urbéri papír 83 1/2 Nemzeti kölcsön 83 1/16. Arany 6 1/2, darabja 4 frt 47 1/10 kr) Ezüst 4.

Felölös a szerkesztésért BERDE ARON.

Urbérkarpótlási tüke utalványozás.

A szászvárosi cs. k. megyei törvényszék utján id. Bog ya Józsefnek rudai birt. u. 291 ft 55 kr. — Váradi Domokosnak petroszi, kovranyi, kemendi, bñpataki vormágai b. u. 2652 ft 46 1/2 kr.; — ugyanannak vormágai b. u. 1452 ft 7 1/2 kr.; — Marton Amália Bacsi, Sándornak f-nádsdi b. u. 211 ft 49 kr.; — Nandra Éva örökösének brádi, meszlakoni, ribiczei b. u. 3060 ft 9 kr.; — Csóka Ferencnek zárapci b. után 628 ft 32 kr.; — Krisztyori Teréz örökösének zárapci b. u. 372 ft 20 kr.; — b. Jósika Samu, Lajos és Jánosnak baresdi, bözi, branyicskai, gyalakuti, gyalumarei, furksorai, maros-lyei, szirbi, úrnávai, úrnaviczai, vágyelumi, bulcsesi d. b. után 34639 ft 36 3/4 kr.; — Csiznás András örökösének alsó-szilvási b. u. 685 ft 3 kr.; — Nagy József örökösének maros-brettyei, tataresdi, almás-szelislyei, glodgilesdi b. u. 1464 ft 51 kr.; — ifj. Buda Miklósnak petroszi, füzesdi, galaczi, livadzenyi b. u. 6967 ft 13 kr.; — dñto petroseny-dílfai, demsus-stei, pokolvascei, bosoródi, strigy-ohábai, sz.-györgy-valyei, kisoklosi, gridi birt. u. 10205 ft 33 kr.; — Balia Ignác, Makrai Sándor, Torma István, Ferencz, Samu s Károlinának al-pestesi, boos-groszi b. u. 2664 ft 59 kr.; — Para Péter és Antalnak rekettyefalvi, alsó farkadini, alsó-szilvási b. után

1490 ft 18 kr.; — dñto várhelyi, n. és k.-osztói b. u. 411 ft 19 1/2 kr.; — Jordán Józsefnek klopotivai birt. u. 334 ft 54 kr.; — Jancsi Ágnes özv. Hatházy Péternének kitidi, kis-oklosi b. u. 563 ft 35 kr.; — Simon Ferenc örökösének gonczágai birt. u. 315 ft.; — Herczeg Károli Györfi Dénesnek nagy-rápolti, nyirmezai, csikmói, vályemarei, korpenyi, bokaji, marinesdi, gyertyános, arany, f.-csenesi b. u. 4958 ft 46 kr.; — Hollaki Ágnesnek sz.-andrási, benzenczi b. u. 1995 ft 34 kr.; — Alsó Ignác, Elek, Mária és Ágnesnek berekszői, bñpataki, pojenykenyedi, poklisalji, tustyai, farkspataki birt. u. 2948 ft 34 kr.; — Alsó Ignácnak alsó-szilvási b. u. 37 ft 45 kr. urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. okt. 30-ig. Tárgy. nap jan. 8 dika 1859. d. e. 9 órákor.

A szászvárosi cs. kir. megyei törv. utján 1) Brádi János örökösének brádi, nyirfalvi birt. u. 5493 ft 52 kr.; — 2) Jári Károlina özvegy Paj Samuénak seréli birt. u. 201 ft 54 kr.; — 3) dñto farkspataki, felső-nádsdi, kis-oklosi b. u. 1394 ft 38 kr.; — 4) Simon Jánosnak glodgilesdi, godinesdi, mikanesdi b. u. 3874 ft 14 1/2 kr.; — 5) Árkosi Emilia, Károly, József, Lajos és Károlina testvéreknek pojánai, vályajepii b. u. 2093 ft 4 1/2 kr.; — 6) Ribiczei Károlina Bñ Mihálynek erdő-hát gannózdai b. u. 584 ft 47 kr.; — 7) Bñfi Kata özv. Barsai Károly-

nének nagy-barsai, sz.-andrási, sárfalvi, petrenyi, k. és n.-denki, boos groszi, nagy-oklosi b. u. 11925 ft 46 1/2 kr.; — 8) Brádi János örökösének bacsalai, gonczágai b. u. 1229 ft 25 1/2 kr.; — 9) Bertholy Ágnes özv. Brádi Jánosnak kitidi b. u. 390 ft 28 kr.; — 10) Ugyanannak klopotivai, szuligeti, bojabirzi b. u. 2529 ft 56 kr.; — 11) Jordán Domokosnak ulmi, erdő-háti, nándori b. u. 867 ft 40 3/4 kr.; — 12) dñto hobicsenyi, urikányi b. u. 882 ft 24 kr.; — 13) dñto uncukfalvi b. u. 324 ft 19 kr.; — 14) gr. Csáki Rozália Komáromi Györgynek pisai, gridi, kösztelldi, bucsomi, f.-városzyi, martinesdi, tormási, petrenyi, tompai b. u. 34460 ft 25 3/4 kr. urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. okt. 30-ig. Tárgyalási nap 1—3-nak jan. 12-ke, 4—7-nek jan. 11-ke, 8—14-nek jan. 12-dike 1859 d. e. 9 órákor.

A zilahi cs. kir. megyei törv. utján Rácz Adámnak kis-debrecei b. u. 181 ft 9 1/2 kr.; — Décsi Mária özv. Sulyok Györgynek alsó-szopori, usztatói, csányi, pelei, péri b. u. 1935 ft 29 1/2 kr.; — b. Bornemisza Pálnak sz.-cselhi, f.-szilvágyi, ardói, o-horváthi, babozai, f. és a-varczai, k. varczai, egerbegyi, örményesi, kaczai, mosóbányai, illyesfalvi, somfalvi, vádalfalvi, tóthfalvi birt. u. 72814 ft 18 1/2 kr.; — gr. Bethlen Domokosnak badacsonyi, somlyó cselhi, s. ujlaki, keresztelldi, perencesi, hidvégi, m.-ke-

celi, varsolczi, győrtelki b. u. 27338 ft 10 1/2 kr. urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. szept. 24-ig. Tárgyalási nap nov. 20 dika d. e. 9 órákor.

A m.-vásárhelyi cs. kir. megyei törv. utján Asp Eliza özv. Petki Józsefnek dombói birt. u. 4847 ft 13 1/2 kr.; — gr. Bethlen Kata gr. Bñfi Miklósné, b. Györfi Berta, gr. Kornis Zsigmondné, Földvári Ferencz, özv. gr. Kornis Klára örökösének gálfalvi, pocfalvi, csüdötelki, erdőaljai, laczkódi, borzasi b. u. 15220 ft 6 1/2 kr.; — b. Toroczka Albertnek pánadi birt. u. 148 ft 10 kr.; — ifj. Csiki Mártonnak szabadi b. 1902 ft 29 kr. urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. okt. 20-ig. Tárgyalási nap jan. 3-ka 1859 d. e. 9 órákor.

A m.-vásárhelyi cs. kir. megyei törv. utján Veér Róza özv. Kendeffi Farkasnak hetturi, füleltek, szászudosi birt. u. 2306 ft 30 kr.; — Ugyanannak soospatoki birt. u. 1233 ft 47 1/2 kr. urb. kárp. tüke és járul. utalv. A köv. bead. okt. 25-ig. Tárgy. nap. jan. 12-ke 1859 d. e. 9 órákor.

A dézsi cs. kir. megyei törv. utján gr. Teleki Eleknek csognányi, purkureczi, díospataki, butyásai b. u. 18307 ft 9 kr.; — Szilvási Miklósnak kozárvári, sajgói, szükerei b. u. 3533 ft 36 kr. urb. kárp. tüke és jár. utalv. A köv. bead. okt. 20-ig. Tárgy. nap dec. 17-ke d. e. 9 órákor.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(5—12)

(502)

Az ó topliczai, mesterházi és magyarói birtokosságok közös majorság havasai felügyelőre, egy főerdősi (Oberförsteri) állomásra csődöt hirdettek.

Évi fizetést ajánlanak, közösen fizetendő 1200 — azaz egy ezer kétszáz rftokat convent. pénzben. Állomása leendő O-Topliczán. A jelentkezés ideje jelen év. november 1-ső napjáig tüzetik ki, hezárólag: a jelentkezni akaró diplomatikus erdősz lehet. Jelentkezést elfogadja alólt M.-Régenbe. Közhírré teszi M.-Régenbe, aug. 18-kán, 1858. Szekeres Sándor, birtokosságok biztosa.

(503)

Az ó-topliczai s mesterházi birtokosságok évenként, 1859-en kezdve hat egymástól folyó évekre, osztatlan majorság havasaikból külön-külön 300 hold területén levő tölgyes, szőlő, káknak való fát fognak e folyó év október hó 1-ső napján M.-Vásárhelyt t. cz. Gáti Gábor ur róza-utcai házándól közárverésen a többet ígérőnek eladni, mind a hat évre egyszerre.

Az eladás s árverés feltételei előlegesen is megláthatók Magyar Régenbe az alóltirál. Közhírré teszi M.-Régenből, aug. 18-án, 1858. Szekeres Sándor, birtokosságok biztosa.

(504)

(1—3) Szőlőkert eladás.

A bornymáli szőlőhegyben, a középső- és felső osztályzatban egymáshoz közel fekvő négy fertály szőlő terméssel együtt örök áron eladó; értekezni lehet, a luth. iskolában, a luth. templom mellett Schuster Károly urnál.

(506)

(1—3) Hirdetmény.

Méltóságos gróf Teleki István urnak, hogy más-laposi, erdő-aranyosi, aranymezői, kötelemezői, garbonáci és kovács-kápolnoki rész-jóságai jövő 1859-dik évi szentgyörgy napjától kezdve, több évekre, haszonbérbe adnak.

Értekezhetni, ügyvéd Groisz Ferdinándnál Kolozsvárt

(508) (1—3) Birtok eladási hirdetés.

A v.-hunyadi cs. k. kerületben, Sztrigy-Sz.-Györgyön, a Nopcsa Samu féle birtok, örök áron eladó; venni szándékozők bővebben értekezhetnek akár személyesen, akár bñmentesített levelekkel, Mócson lakó Száva Lajos felhatalmazottal. Utolsó postaállomás Mocs.

(505) (1—3) Özv. gr. Vass Györgyné, született gr. Gyulai Franciska urasszony ó nagysága m.-szentgyörgyi és pagocai részjóságai örök áron eladók; értekezhetni ügyvéd Groisz Ferdinándnál Kolozsvárt.

(500) (2—3) M.-nagy-csányi birtokosi közgyűlés.

Alóltir, mint egyik a m.-n.-csányi birtokosi megbízottak közül, tisztelettel fölkérlek minden m.-n.-csányi birtokosokat, a tagosítás bevégezése tárgyában tartandó birtokosi közgyűlésre a cs. királyi járás-hivatal által határozott napon, u. m. folyó év aug. 20-kán, reggeli 9 órára, Tordára a cs. k. járás-hivatal teremébe személyesen, vagy biztosa által megjelenni.

(500) (2—3) Kul-magyar-utca 24 számú háznál van hat szekér igen jó széna eladó; értekezhetni helyt.

(421) (10—10) Stein János-nál Kolozsvárt és Witlech József-nél M.-Vásárhelyt kaphatók:

Legújabb és leghasznosabb VAJDA DÁNIEL ily című munkája: „Borászati közlemények a magyar pinceszegészlethez“, egy könyvmatu táblával. Ára fűzve 1 ft 45 kr ezüstben.

Valódi stíriai fűnedv,

mellbetegek számára.

Kapható Kolozsvárt Kozák Eduárdnál.

E valódi stíriai növénynedv egyedül készítője, gráci gyógyszerész Purgleitner J. figyelmezteti a t. cz. közönséget, hogy azt ne tévesse össze, a kereskedésben ugyanazon név alatt előjövő más gyártmányokkal.

E valódi stíriai fűnedvet árulják fehér üvegből készült palackokban, melyek felül kúposan vékonyulnak és ónkupakkal vannak gondosan bedugaszolva. Mind az üveg, mind pedig a kupakon rajta van e bélyeg: „Apotheke zum Hirschen in Gratz“ és e betűk „JA“, azon kívül az üvegre ragasztott jegyen a készítő neve van aláírva.

Purgleitner József, készítő.

Raktáram Kolozsvárt, KOZÁK EDUÁRD „Katona“ című fűszerkereskedésben.

(466)

Stein Jánosnál megjelent s általa minden könyvtárban kapható:

Erdélyi történelmi adatok

3-dik kötete; szerkeszti és kiadja gróf Mikó Imre. Ára fűzve 1 ft 30 kr, mind a három kötet 4 ft 30 kr.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda Nyomdájában.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.